

OLJEFONDET OG AKSJENE

METODERAPPORT

Av: Veronica Westhrin
NRK Nyheter

2014

Slyngstad-saken

På jobb forvalter han et av verdens største investeringsfond. På fritiden bruker han egne sparepenger til å shoppe aksjer.

Weronica Westhrin

NRK Nyheter

16.12.2014

Innhold

1 Innledning	2
1.1 Yngve Slyngstad	3
1.2 Statens Pensjonsfond Utland (Oljefondet)	3
2 Hva var ideen som startet det hele?	3
3 Problemstilling	3
4.0 Fremgangsmåte	4
4.1 Et oppsiktsvekkende funn	4
4.2 Innsyn i folkeregisteret	5
4.3 Hvor investerer Oljefondet aksjene sine og kan disse investeringene være i konflikt med Slyngstads personlige investeringer?	6
4.4 Hvilke regler gjelder for ansatte i Oljefondet?	6
4.5 Hvilke regler gjelder for andre ansatte i statlige finansinstitusjoner?	7
4.6 Hva sier ekspertene?	7
4.7 Hva sier Slyngstad selv?	8
4.8 Publisering	8
4.9 Nye innsyn	8
4.10 Slyngstad frigir aksjene	9
5.0 Metode og erfaringer knyttet til den	10
5.1 Leting i aksjebøker til ulike selskaper	10
5.2 Innsyn i Folkeregisteret	10
5.3 Dokumentsamling	10
5.4 Kildesamtaler	10
6 Hovedfunn og erfaringer	11
7 Liste over publiseringer	12

1.0 Innledning

Hva vet vi egentlig om maktpersonene som forvalter vår økonomi? Kan deres personlige økonomi ha konsekvenser for hvilke valg de tar på jobben? Og kan de beslutningene de fatter på jobben få konsekvenser for deres personlige økonomi? Kan de ha noe å tjene privat på jobben de gjør for oss andre? Og er det greit at disse personene ikke er åpne om dette? Slike spørsmål stilles ofte, men i dag kan mektige personer selv i stor grad bestemme hvorvidt de vil være åpne om det eller ikke. I dag finnes det ikke noe nasjonalt system for å finne ut hvor ulike privatpersoner eier aksjer. Det er viktig at de som sitter i betrodde stillinger har en høy integritet som gjør at det ikke kan vekkes mistanke om at man kan opparbeide seg personlige fordeler gjennom sin jobb. Som journalist i Økonomi- og politikkkredaksjonen i NRK Nyheter mener jeg det er vår samfunnsoppgave å ettergå at det ikke er tilfelle.

Å jobbe i en fagredaksjon stiller høye krav til oss som journalister. Vi skal ikke bare løpe etter maktpersonene, vi skal også finne ut hvordan de utøver denne makten. Det å ta seg tid til dette er en tidkrevende prosess, men det er en viktig prosess.

For å finne ut av hvordan eventuell personlig økonomi påvirker utøvelsen av makt er det nødvendig med innsyn i nettopp i privatøkonomien til myndighetspersoner. Det er noe mange i dag nekter å gi oss journalister innsyn i. Spesielt når det gjelder aksjer i ulike selskaper kan det tenkes å oppstå situasjoner der etiske utfordringer gjør seg gjeldende. Derfor bestemmer jeg meg for å søke gjennom ulike aksjeeierbøker for å finne ut om det befinner seg noen spennende navn på listene. Ulempen er jo selvsagt at dette er et svært tidkrevende arbeid. Og det er jo ikke sikkert at det gir resultater i det hele tatt? Det er som å lete etter nåla i høystakken.

På en ellers rolig nyhetsdag begynner jeg å gå gjennom en liste jeg har fått oversendt. Sikkert en haug med for meg helt uinteressante navn. Men kan det også finnes noe interessant her? Kan det være at det dukker opp et navn jeg ikke hadde forventet? Nysgjerrigheten var større enn aversjonen mot å gjøre noe så kjedelig som å kikke gjennom en liste med hundrevis av navn. Hva om det viser seg at en av Norges mektigste kvinner eller menn sitter på store eiendeler i dette selskapet? Er det problematisk? Listen var lang. Det tok tid. Det var kjedelig. Men plutselig. Yngve Slyngstads navn lyste mot meg. Kan det stemme? Det var nesten for godt til å være sant. Jeg hadde ikke forventet at navnet til en av Norges kjente navn skulle dukke opp så plutselig. Tankene som for gjennom meg var mange. Muligens hadde jeg gjort et journalistisk scoop. Alternativt hadde jeg kastet bort tid på å finne ut at en helt vanlig norsk mann som tilfeldigvis heter det samme som sjefen for Oljefondet eier flere tusen aksjer i et stort norsk selskap.

En aksjeholdning på 3000 aksjer. En kjapp omregning viser at det utgjør over 600.000 norske kroner. En ikke ubetydelig sum. Kan det være den Yngve Slyngstad? Og er det i så fall greit at sjefen for et av verdens største statlige investeringsfond shopper aksjer på privaten? Spørsmålene var mange. Svarene var få.

Det startet med et navn. På en liste. Det fortsatte med en massevis av spørsmål. Til offentlige etater og en viktig mann. En mann som forvalter dine og mine penger. Yngve Slyngstad nektet å kommentere. Det endte med at han frigav alle sine aksjeinvesteringer. Det endte med at offentligheten fikk innsyn. Innsyn i noe Yngve Slyngstad mente offentligheten ikke hadde noe med.

Dette er rapporten som beskriver prosessen som førte til at sjefen for et av verdens største investeringsfond valgte å snu.

1.1 Yngve Slyngstad

52 år gamle Yngve Slyngstad er administrerende direktør i Norges Bank Investment Management (NBIM) som igjen er ansvarlig for Statens pensjonsfond utland, populært kalt Oljefondet. Han har en solid utdanning innenfor jus i tillegg til å være siviløkonom med master i økonomi og statsvitenskap. Slyngstad begynte å jobbe for NBIM i 1998 for å bygge opp aksjeforvaltnings-virksomheten i NBIM.

1.2 Statens pensjonsfond utland (Oljefondet)

Et av verdens største statlige investeringsfond. Mer enn 370 ansatte fra 28 ulike land jobber med å skape høyest mulig avkastning og sikre verdier for fremtidige generasjoner. Oljefondet investerer utenfor Norge, etter retningslinjer utarbeidet av Finansdepartementet. Det er det norske folket som eier Oljefondet som er spesielt opptatt av åpenhet. En del av investeringene til fondet er i aksjer. Aksjeinvesteringene er i ulike sektorer og Oljefondet ser etter muligheten til å ta større eierandeler i enkeltelskaper og markeder som ventes å gi høy avkastning over tid.

2. Hva var ideen som startet det hele?

Som journalist i en redaksjon der vi jobber med politikk og økonomi har jeg alltid interessert meg for hvordan mennesker med makt forvalter denne makten. Det krever undersøkelser. Det startet med et selskap. Det startet med en telefonsamtale til Norwegian – som raskt gav resultater. 12.9.2014 fikk jeg en liste med de 1000 største aksjonærene i selskapet. Da jeg noen dager senere satt på helgevakt med god tid begynte jeg altså å gå gjennom lista i jakt etter spennende navn. Yngve Slyngstad dukket opp. Men hvordan kunne jeg være sikker på at det var DEN Yngve Slyngstad? Og er det i det hele tatt problematisk at sjefen for Oljefondet shopper aksjer på privaten? En grundig og skrittvis prosess for å finne det ut begynte. Jeg vil nå beskrive den journalistiske prosessen som avdekket at Yngve Slyngstad som privatperson eier aksjer i hele 14 selskaper.

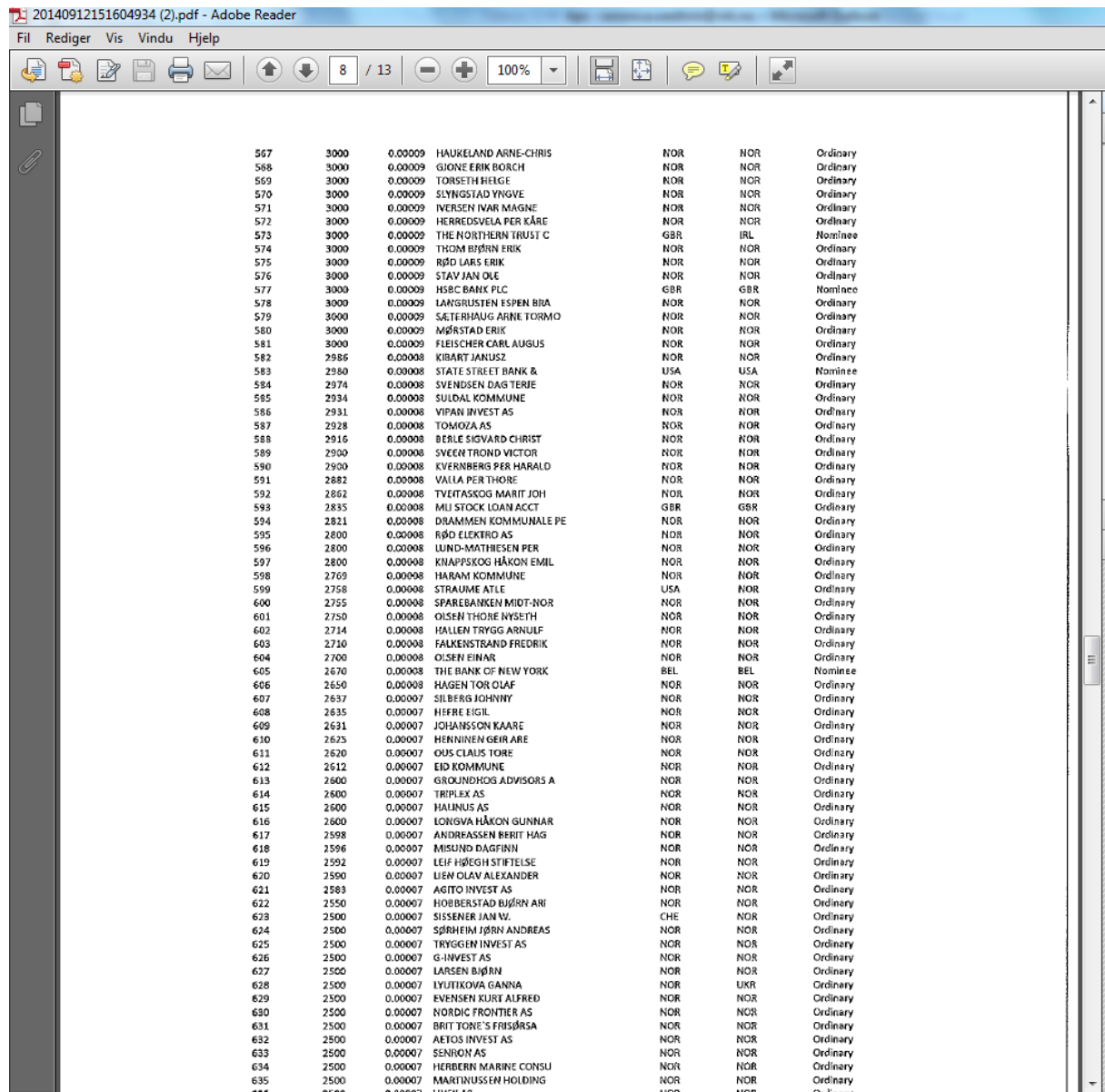
3.0. Problemstilling

- Hvor eier sjefen for Oljefondet aksjer – og er det greit at han gjør dette?

4.0 Fremgangsmåte

4.1 Et oppsiktsvekkende funn

Det hele startet altså med et funn. Jeg hadde sett gjennom 569 navn da det plutselig lyste mot meg. Yngve Slyngstad. Nummer 570 i Norwegians aksjeeierbok. Et enkelt navn blant de 1000 største aksjonærene i Norge.

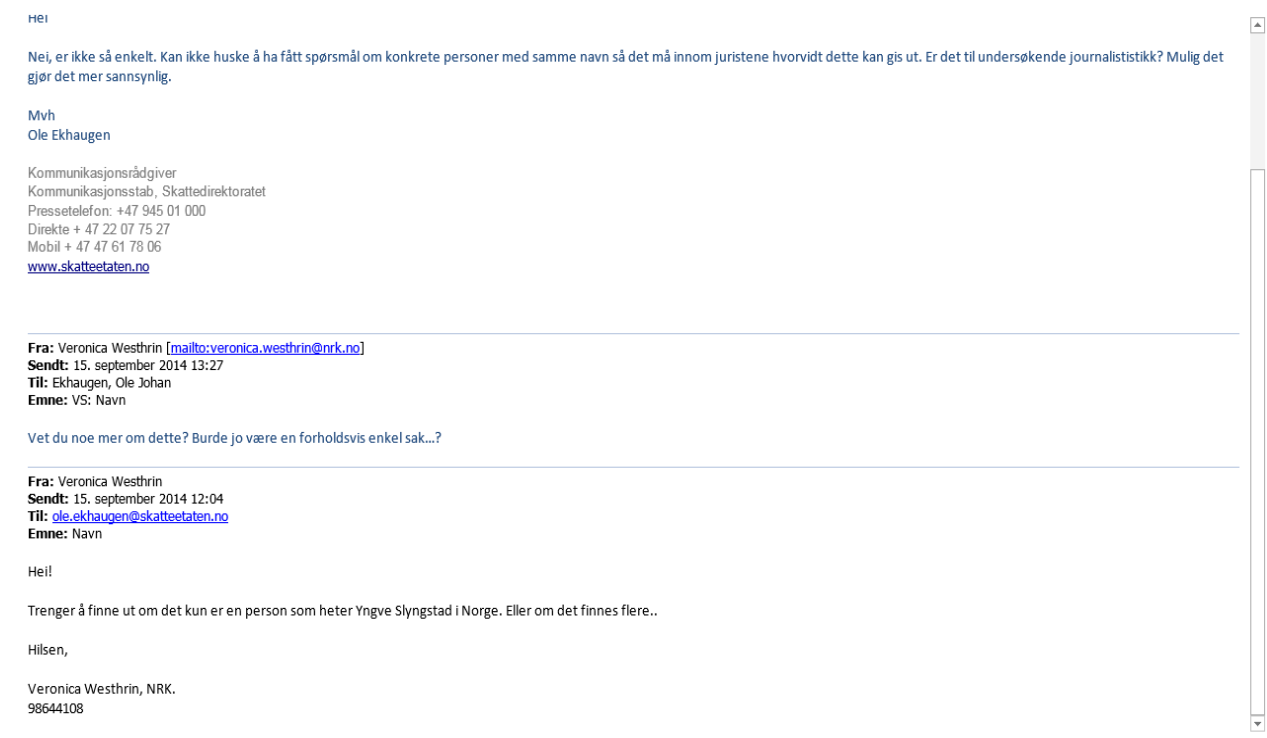
The screenshot shows a PDF document titled '20140912151604934 (2).pdf' in Adobe Reader. The document contains a list of shareholders, with the entry for Yngve Slyngstad highlighted in blue. The list includes columns for a number, a company name, a percentage, a name, and a status.

Number	Company Name	Percentage	Name	Status
567	HAUKELAND ARNE-CHRIS	0.00009	NOR	Ordinary
568	GIJONE ERIK BORCH	0.00009	NOR	Ordinary
569	TORSETH HELGE	0.00009	NOR	Ordinary
570	SLYNGSTAD YNGVE	0.00009	NOR	Ordinary
571	IVERSEN IVAR MAGNE	0.00009	NOR	Ordinary
572	HERREDSVLA PER KÅRE	0.00009	NOR	Ordinary
573	THE NORTHERN TRUST C	0.00009	GBR	Nominee
574	THOM BJØRN ERIK	0.00009	NOR	Ordinary
575	RØD LARS ERIK	0.00009	NOR	Ordinary
576	STAV JAN OLE	0.00009	NOR	Ordinary
577	HSBC BANK PLC	0.00009	GBR	Nominee
578	LANGRUSTEN ESPEN BIRA	0.00009	NOR	Ordinary
579	SÆTERHAUG ARNE TORMO	0.00009	NOR	Ordinary
580	MØRSTAD ERIK	0.00009	NOR	Ordinary
581	FLEISCHER CARL AUGUS	0.00009	NOR	Ordinary
582	KIBART JANUSZ	0.00008	NOR	Ordinary
583	STATE STREET BANK &	0.00008	USA	Nominee
584	SVENDSEN DAG TERJE	0.00008	NOR	Ordinary
585	SULDAL KOMMUNE	0.00008	NOR	Ordinary
586	VIFAN INVEST AS	0.00008	NOR	Ordinary
587	TOMAZO AS	0.00008	NOR	Ordinary
588	BERLE STEVARD CHRIST	0.00008	NOR	Ordinary
589	SVEEN TROND VICTOR	0.00008	NOR	Ordinary
590	KVERNBERG PER HARALD	0.00008	NOR	Ordinary
591	VALLA PER THORE	0.00008	NOR	Ordinary
592	TVEITASKOG MARIT JOH	0.00008	NOR	Ordinary
593	MU STOCK LOAN ACCT	0.00008	GBR	Ordinary
594	DRAMMEN KOMMUNALE PE	0.00008	NOR	Ordinary
595	RØD ELEKTRO AS	0.00008	NOR	Ordinary
596	LUND-MATHIESEN PER	0.00008	NOR	Ordinary
597	KNAPPSKOG HÅKON EMIL	0.00008	NOR	Ordinary
598	HARAM KOMMUNE	0.00008	NOR	Ordinary
599	STRAUME ATLE	0.00008	USA	Ordinary
600	SFARBANKEN MIDT-NOR	0.00008	NOR	Ordinary
601	OLSEN THORE NYSETH	0.00008	NOR	Ordinary
602	HALLÉN TRYGG ARNULF	0.00008	NOR	Ordinary
603	FALKENSTAND FREDRIK	0.00008	NOR	Ordinary
604	OLSEN EINAR	0.00008	NOR	Ordinary
605	THE BANK OF NEW YORK	0.00008	BEL	Nominee
606	HAGEN TOR OLAF	0.00008	NOR	Ordinary
607	SILBERG JOHNNY	0.00007	NOR	Ordinary
608	HEFRE EIGIL	0.00007	NOR	Ordinary
609	JOHANSSON KAARE	0.00007	NOR	Ordinary
610	HENNINEN GEIR ARE	0.00007	NOR	Ordinary
611	ØUS CLAUDS TORE	0.00007	NOR	Ordinary
612	EID KOMMUNE	0.00007	NOR	Ordinary
613	GROUNDHOG ADVISORS A	0.00007	NOR	Ordinary
614	TRIPLEX AS	0.00007	NOR	Ordinary
615	HALINUS AS	0.00007	NOR	Ordinary
616	LORNGVA HÅKON GUNNAR	0.00007	NOR	Ordinary
617	ANDRÆSSÉN BERIT HAG	0.00007	NOR	Ordinary
618	MISUND DAGFINN	0.00007	NOR	Ordinary
619	LEIF HØRGEN STIFTELSE	0.00007	NOR	Ordinary
620	LJEM OLAV ALEXANDER	0.00007	NOR	Ordinary
621	AGITO INVEST AS	0.00007	NOR	Ordinary
622	HOBBERSTAD BJØRN ARI	0.00007	NOR	Ordinary
623	SISSENER JAM VJ.	0.00007	CHE	Ordinary
624	SØRHEIM JØRN ANDREAS	0.00007	NOR	Ordinary
625	TRYGGEN INVEST AS	0.00007	NOR	Ordinary
626	G-INVEST AS	0.00007	NOR	Ordinary
627	LARSEN BJØRN	0.00007	NOR	Ordinary
628	LYUTIKOVA GANNA	0.00007	NOR	Ordinary
629	EVENSEN KURT ALFRED	0.00007	NOR	Ordinary
630	NORDIC FRONTIER AS	0.00007	NOR	Ordinary
631	BRIT TONE'S FRISØRSA	0.00007	NOR	Ordinary
632	AETOS INVEST AS	0.00007	NOR	Ordinary
633	SENHON AS	0.00007	NOR	Ordinary
634	HERBERY MARINE CONSU	0.00007	NOR	Ordinary
635	MARTINUSSEN HOLDING	0.00007	NOR	Ordinary

Neste skritt ble å finne ut om dette er problematisk eller ikke. Er det en sak? Først ble ideen løftet på morgenmøte i Økonomi- og politikkredaksjonen i NRK Nyheter. Noen mente det var helt uproblematisk at sjefen for Oljefondet også selv kjøpte aksjer. – Ja, det er jo til og med bra, mente noen. Andre var skeptiske. Det ble debatt. Og det ble det gitt klarsignal til å jobbe videre med saken. Etter å ha ringt rundt til flere økonomer og forskere på økonomi og korrupsjon ble jeg sikrere på at dette var en sak verdt å jobbe mer med. Flere omtalte det at sjefen for Oljefondet eier aksjer som i «en gråsoner». Jeg la i denne fasen vekt på at jeg ikke visste sikkert om det faktisk var Yngve Slyngstad. Arbeidet med å kartlegge dette begynte.

4.2 Innsyn i Folkeregisteret

Før arbeidet fortsatte måtte jeg finne ut om den Yngve Slyngstad som befant seg på Norwegians aksjonærliste faktisk var den Yngve Slyngstad jeg hadde mistanke om at han var. Jeg sjekket telefonkatalogen og så at det kun var en mann ved navn Yngve Slyngstad registrert på en adresse i Oslo. Jeg ble sikrere på at navnet som dukket opp på lista faktisk var sjefen for Oljefondet. Sikrere måtte jeg uansett være. For å finne ut om det kun eksisterer en Yngve Slyngstad spør jeg Folkeregisteret om innsyn. Det viste seg raskt at dette ikke var noe man fikk svar på på en time eller to. 15.9.2014 sendte jeg første mail med forespørsel om innsyn.

Jeg svarte som sant var: at ja, det er til undersøkende journalistikk. Det tok noe tid å behandle søknaden om innsyn, men noen dager senere fikk jeg svaret jeg ventet på:

4.3 Hvor investerer Oljefondet aksjene sine og kan disse investeringene være i konflikt med Slyngstads personlige investeringer?

Oljefondet er opptatt av åpenhet noe som enkelt gav meg innsyn i hvor Oljefondet plasserer sine penger. Her kunne jeg blant annet se at Oljefondet investerer i en rekke flyselskap som irske Ryan Air og skandinaviske SAS. Er det problematisk? At sjefen for oljefondet på en side kjøper aksjer i et stort norsk selskap? Samtidig som Oljefondet går inn i internasjonale konkurrerende flyselskap? Flere spørsmål dukket opp og jeg brukte mye tid på å diskutere saken med eksperter på økonomi og korrupsjon. De mente flere ting kunne være problematisk her. Jeg ble mer og mer sikker på at jeg hadde en sak.

4.4 Hvilke regler gjelder for ansatte i Oljefondet?

Først og fremst ville jeg finne ut om Yngve Slyngstad har lov til å eie aksjer. Dette arbeidet startet allerede 15. september da jeg henvendte meg til Norges Bank som Oljefondet jo er underlagt. Her fikk jeg kjøpt tilsendt det etiske regelverket som gjelder for deres ansatte: <http://www.norges-bank.no/Om-Norges-Bank/Mandat-og-oppgaver/Lover-og-regelverk-i-tilknytning-til-Norges-Banks-virksomhetsomrade/Utfyllende-etiske-regler/>. Jeg var også i telefonkontakt med Oljefondet for å høre om deres ansatte har lov til å eie aksjer – og med spesiell interesse for Yngve Slyngstad sine aksjekjøp.

Hei, sender som lovet en kort epost med svar på dine spørsmål.

Yngve Slyngstad er underlagt samme omfattende retningslinjer som øvrige ansatte i Oljefondet. Retningslinjene for egenhandel for ansatte i Oljefondet ligger offentlig tilgjengelig på våre hjemmesider, og er del av en 19 siders dokument med retningslinjer for god forretningskikk. <http://www.nbim.no/globalassets/documents/governance/policies/nbim-conduct-of-business-policy-2.pdf>

Egenhandel blir rapportert to ganger i måneden sentralt til Norges Bank, og Finanstilsynet har innsyn i dette om de ønsker.

Utover overnevnte anser vi dette som personlige opplysninger som vi ikke kan gå ut med.

Mvh
Thomas Sevang

Thomas Sevang
Head of Communications and External Relations
Norges Bank Investment Management
E-mail: sev@nbim.no
Direct: +47 24 07 32 76
Mobile: +47 92 60 17 56

Hvorvidt Yngve Slyngstad bryter disse retningslinjene skulle være vanskeligere å finne ut – ettersom jeg jo ikke visste hvor Yngve Slyngstad faktisk eier aksjer – rent bortsett fra Norwegian som jeg ved en tilfeldighet hadde kommet over.

4.5 Hvilke regler gjelder for andre ansatte i statlige finansinstitusjoner?

Oljefondet har altså klare retningslinjer og det ville være svært overraskende om en mann som Yngve Slyngstad bryter dette regelverket. Spørsmålet ble: Er dette regelverket godt nok? Som journalist i NRKs Økonomi- og politikkkredaksjon oppfatter jeg det som problematisk dersom jeg personlig skulle gå inn og investere i aksjer. Men hva med ansatte i f.eks. Finansdepartementet? Og Finanstilsynet? Har de lov til å eie aksjer? Det ble en del sjekketelefoner og mailer på dette. Fra Finansdepartementet fikk jeg som svar at de har etiske retningslinjer som også viser til de generelle lovbestemmelsene i verdipapirhandelloven. Når det gjelder politisk ledelse så har Statsministerens kontor en håndbok der dette er omtalt:

http://www.regjeringen.no/upload/SMK/Vedlegg/Retningslinjer/Handbok_for_politisk_ledelse_september_2013.pdf

Et noe mer overraskende svar fikk jeg da jeg ringte Finanstilsynet: Her har de ansatte ikke lov til å handle aksjer: "Finanstilsynets ansatte har forbud mot kjøp av enkeltaksjer. Dette er hjemlet i finanstilsynsloven §7 og i våre etiske retningslinjer" het det hos dem. Jeg henvendte meg også til Kristoffer Stensrud som er forvalter for et av de største private fondene i Norge, nemlig Skagen-fondene.

Stensrud svarer at han kjøper aksjer "bare når det ikke er i konflikt med fondenes plasseringer, som f.eks. venturelignende- eller veldedighets-investeringer som fondene ikke deltar i som følge av krav til likviditet, størrelse og SKAGENS investeringsfilosofi. Eller ved public spredningssalg hvor fondene og privatpersoner har egen tranche (f.eks. Gjensidige)." Han sier også at "Generelt investerer vi på linje med kundene i egne fond. Alt annet er i sin natur «ekstraordinært»" Dette er interessant for meg, nettopp fordi Slyngstad investerer i et selskap Oljefondet ikke investerer i. Oljefondet investerer jo kun i utenlandske selskap.

4.6 Hva sier ekspertene?

En ny runde med samtaler blir gjennomført. Denne gangen visste jeg at det var Slyngstad som privatperson som handlet aksjene. En økonom påpekte at det er problematisk at Slyngstad som privatperson investerer i flyaksjer når også Oljefondet gjør dette. En annen sa at sjefen for Oljefondet bør holde seg helt utenfor privat aksjehandel fordi det vekker mistanke at han som privatperson kan tjene privat på investeringer Oljefondet gjør. En korrupsjonsekspert sa at det var viktig at vi får vite hvor Slyngstad har aksjer.

Jeg bestemmer meg for å gjøre intervjuer med Tina Søreide som jobber ved juridisk fakultet ved Universitetet i Bergen og Petter Gottchalk ved BI. Jeg lager også en intervjuavtale med leder for Økonomisk institutt ved Universitetet i Oslo, Niels-Henrik M. Von der Fehr.

4.7 Hva sier Slyngstad selv?

Etter å ha vært i kontakt med Oljefondet med åpent spørsmål om Slyngstads aksjehandler og deres retningslinjer, var det nå på tide å konfrontere dem med Norwegianaksjene og kritikken fra korrupsjonseksperter. 18. september er jeg i kontakt per telefon og sender mail der jeg konfronterer Oljefondet med det vi vet så langt, samt hvilke spørsmål vi ønsker å stille. Samme ettermiddag får jeg svar om at informasjonssjefen stiller til intervju mandagen etter.

Intervju gjøres med en tydelig nervøs informasjonssjef Thomas Sevang 22.9.2014. Jeg får klar beskjed om at dette er det eneste intervjuet de gir. De kommer ikke til å si mer. Og Slyngstad selv vil ikke uttale seg. Saken er klar til å sendes.

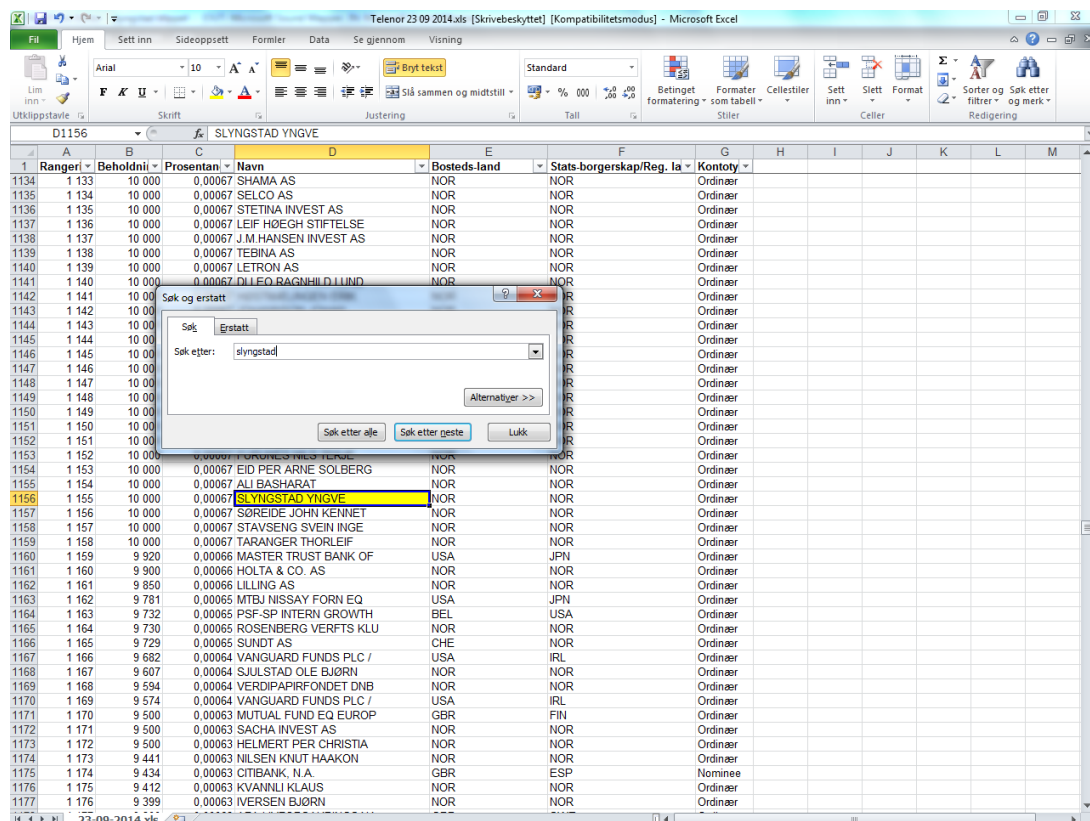
4.8 Publisering

Tirsdag 23.9 sendes første sak i NRK: **Sjefen for Oljefondet driver aksjehandel som privatperson og har kjøpt Norwegian-aksjer for over 600.000 kroner. – Problematiske, mener flere korrupsjonseksperter.**

Saken går på topp på NRK.no og i Dagsnytt og tanken er å fortsette med en ny sak til kvelden i Dagsrevyen.

4.9 Nye innsyn

Før Dagsrevyen samme dag ber jeg om innsyn i flere selskaper. Etter å ha vært i kontakt med Telenor forstår jeg at Nordea er bokholder og får en Excel-fil med oversikten over de 2000 største aksjonærene i Telenor fra dem. Her søker jeg aktivt på Slyngstad sitt navn:

The screenshot shows a Microsoft Excel spreadsheet titled 'Telenor 23 09 2014.xls'. The spreadsheet contains a list of shareholders with columns for 'Rangertall', 'Beholdning', 'Prosentant', 'Navn', 'Bosteds-land', 'Statsborgerskap/Reg. la', and 'Kontotyp'. A search dialog box is open over the spreadsheet, with 'Slyngstad' entered in the search field. The search results show 'Slyngstad Yngve' highlighted in row 1156. The spreadsheet data is as follows:

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
	D1156			SLYNGSTAD YNGVE									
1	Rangertall	Beholdning	Prosentant	Navn	Bosteds-land	Statsborgerskap/Reg. la	Kontotyp						
1134	1 133	10 000	0.00067	SHAMA AS	NOR	NOR	Ordinær						
1135	1 134	10 000	0.00067	SELCO AS	NOR	NOR	Ordinær						
1136	1 135	10 000	0.00067	STETINA INVEST AS	NOR	NOR	Ordinær						
1137	1 136	10 000	0.00067	LEIF HØEGH STIFTELSE	NOR	NOR	Ordinær						
1138	1 137	10 000	0.00067	J.M.HANSEN INVEST AS	NOR	NOR	Ordinær						
1139	1 138	10 000	0.00067	TEBINA AS	NOR	NOR	Ordinær						
1140	1 139	10 000	0.00067	LETRON AS	NOR	NOR	Ordinær						
1141	1 140	10 000	0.00067	DILFO RAGNHILD LUND	NOR	NOR	Ordinær						
1142	1 141	10 000					Ordinær						
1143	1 142	10 000					Ordinær						
1144	1 143	10 000					Ordinær						
1145	1 144	10 000					Ordinær						
1146	1 145	10 000					Ordinær						
1147	1 146	10 000					Ordinær						
1148	1 147	10 000					Ordinær						
1149	1 148	10 000					Ordinær						
1150	1 149	10 000					Ordinær						
1151	1 150	10 000					Ordinær						
1152	1 151	10 000					Ordinær						
1153	1 152	10 000					Ordinær						
1154	1 153	10 000	0.00067	EID PER ARNE SOLBERG	NOR	NOR	Ordinær						
1155	1 154	10 000	0.00067	ALI BASHARAT	NOR	NOR	Ordinær						
1156	1 155	10 000	0.00067	SLYNGSTAD YNGVE	NOR	NOR	Ordinær						
1157	1 156	10 000	0.00067	SØREIDE JOHN KENNET	NOR	NOR	Ordinær						
1158	1 157	10 000	0.00067	STAVSENG SVEIN INGE	NOR	NOR	Ordinær						
1159	1 158	10 000	0.00067	TARANGER THORLEIF	NOR	NOR	Ordinær						
1160	1 159	9 920	0.00066	MASTER TRUST BANK OF	USA	JPN	Ordinær						
1161	1 160	9 900	0.00066	HOLTA & CO. AS	NOR	NOR	Ordinær						
1162	1 161	9 850	0.00066	LILLING AS	NOR	NOR	Ordinær						
1163	1 162	9 781	0.00065	MTB NISSAY FORN EQ	USA	JPN	Ordinær						
1164	1 163	9 732	0.00065	PSF-SP INTERN GROWTH	BEL	USA	Ordinær						
1165	1 164	9 730	0.00065	ROSENBERG VERFTS KLU	NOR	NOR	Ordinær						
1166	1 165	9 729	0.00065	SUNDT AS	CHE	NOR	Ordinær						
1167	1 166	9 682	0.00064	VANGUARD FUNDS PLC /	USA	IRL	Ordinær						
1168	1 167	9 607	0.00064	SJULSTAD OLE BJØRN	NOR	NOR	Ordinær						
1169	1 168	9 594	0.00064	VERDIPAPIRFONDET DNB	NOR	NOR	Ordinær						
1170	1 169	9 574	0.00064	VANGUARD FUNDS PLC /	USA	IRL	Ordinær						
1171	1 170	9 500	0.00063	MUTUAL FUND EQ EUROP	GBR	FIN	Ordinær						
1172	1 171	9 500	0.00063	SACHA INVEST AS	NOR	NOR	Ordinær						
1173	1 172	9 500	0.00063	HELMERT PIER CHRISTIA	NOR	NOR	Ordinær						
1174	1 173	9 441	0.00063	NILSEN KNUT HAAKON	NOR	NOR	Ordinær						
1175	1 174	9 434	0.00063	CITIBANK, N.A.	GBR	ESP	Nominert						
1176	1 175	9 412	0.00063	KVANLILI KLAUS	NOR	NOR	Ordinær						
1177	1 176	9 399	0.00063	IVERSEN BJØRN	NOR	NOR	Ordinær						

Fra bokholder i DNB får jeg opplyst at de ikke gir ut aksjeeierbøkene, men at man fysisk må ned til dem og kikke gjennom disse bøkene der. Dette gjør jeg i et senere researcharbeid, og det er da hele tiden en person som sitter ved siden av meg og passer på i DNBs lokaler i Barcode. På grunn av tidsnød sier bokholder seg imidlertid villig til å gjøre søket for meg i de selskapene jeg spør etter denne dagen. Det viser seg at Slyngstad eier 5000 aksjer i Statoil, 12.000 aksjer i Hydro og 1000 aksjer i Yara. Jeg forsøker også en rekke andre selskaper som jeg ikke får noe ut av denne dagen.

4.10: Slyngstad snur og frigir aksjene

Tirsdag morgen ber jeg nok en gang om intervju med Yngve Slyngstad – denne gangen til TV. Jeg får beskjed om at de ikke har noe å tillegge det intervjuet som ble gjort til radio dagen før. Jeg forsøker også å få svar fra Norges Bank. Utpå dagen henvender jeg meg nok en gang til Oljefondet og viser til at jeg også har henvendt meg til Norges Bank for en kommentar fra dem. Jeg viser til at vi nå med sikkerhet vet at Slyngstad også har aksjer i Statoil, Hydro, Yara og Telenor - i tillegg til Norwegian. Det blir trolig fokus i kveld. Jeg gir beskjed om at dersom jeg ikke får Norges Bank, så håper jeg Oljefondet kan si noen ord – vi trenger lyd og bilde til TV. Tilbakemeldingen er den samme som den fra Norges Bank: vi kommer tilbake til deg. Etter noen timer får jeg endelig svar. Yngve Slyngstad snur og frigir opplysningene etter at NRK og nå også andre medier har bedt om innsyn. Dette lager jeg Dagsrevysak på samme dag.

Hei Veronica,

Yngve Slyngstad har gitt sitt særskilte samtykke til at vi frigir opplysninger om hans innrapporterte egenhandler. Bakgrunnen er at Slyngstad anser at han står i en særstilling i kraft av sin rolle som leder av Norges Bank Investment Management, noe som tilsier større grad av åpenhet om hans personlige aksjeinnehav sammenliknet med andre ansatte i Norges Bank.

Slyngstad eier aksjer i følgende selskap: Statoil, Telenor, Norsk Hydro, Yara, Cermaq, Orkla, Schibsted, Aker, Norske Skog, Wilh. Wilhelmsen, Golar LNG, Royal Caribbean Cruises, Norwegian Air Shuttle og Opera Software.

Siden Slyngstad tiltrådte som leder i Norges Bank Investment Management har han kjøpt aksjer for følgende beløp:

- 2008: 1 281 947 kroner
- 2009: 239 476 kroner
- 2010: 86 608 kroner
- Ingen kjøp har vært foretatt de siste fire årene.

Slyngstad har ikke solgt aksjer i 2008, 2009, 2010, 2011, 2013 eller 2014. I 2012 solgte han aksjer for 100 644 kroner.

Med vennlig hilsen

Marthe Skaar

Advisor Communication

Norges Bank Investment Management

E-mail: m.sk@nbim.no

Direct: +47 24 07 35 61

Mobile: +47 92 61 76 63

Oljefondet mente altså først at oversikten over Yngve Slyngstad aksjehandler var personlige opplysninger de ikke ville ut med, for deretter å snu tvert og frigi dem nettopp fordi han står i en særstilling i kraft av sin rolle som sjef for Oljefondet. Den plutselige snuoperasjonen skjedde etter at NRK kunne dokumentere Slyngstads private aksjehandler.

5.0 Metode og erfaringer knyttet til den

Metoden som ble brukt var både kvantitativ og kvalitativ. Kvantitativ i den forstand at mye tid ble brukt på å gå gjennom aksjeeierbøker for så å beregne verdien av aksjebeholdningen. Kvalitativ i den forstand at det var mange personer å ha bakgrunnsamtaler med, samt som skulle intervjues når saken etterhvert materialiserte seg.

5.1 Leting i aksjebøker til ulike selskaper

Noen selskaper sender utdrag av bøkene elektronisk i PDF eller Excel-fil. Andre selskaper gir ikke ut denne informasjonen, men man må fysisk reise ned til bokholder for å sitte der og søke etter interessante navn. Det er en prosess å finne ut hvem som er bokholder for de ulike selskapene.

Arbeidet med Slyngstadsaken bestod i både å aktivt søke etter han og andre interessante personer, samt scrolle tilfeldig ned en liste. Det viste seg at de ulike selskapene håndterer åpenheten rundt aksjeeierne deres svært forskjellig. Mens Norwegian lett sendte over det jeg ba om, måtte jeg gå via bokholder i andre selskap. Hos noen må man fysisk ned for å gjøre søk, andre sender i Excel-fil. 23.oktober får jeg overraskende nok en faktura fra Nordea som er bokholder for Telenor. Bare det å få ut de 2000 største aksjonærene i dette selskapet kostet NRK 3250 kr, viste det seg da.

5.2 Innsyn i Folkeregisteret

Jeg erfarte at det er enkelt å be Folkeregisteret om innsyn dersom formålet er undersøkende journalistikk. Det er også enklere dersom man har en kontaktperson. Det var overraskende for meg at min kontaktperson ikke kunne huske å ha fått en slik henvendelse tidligere.

5.3 Dokumentetsamling

I tillegg til både systematisk og mindre systematisk gjennomgang av aksjeeierbøker gikk jeg gjennom et stort antall offentlige dokumenter. Det å lese det etiske regelverket til både stortingsrepresentanter, regjering, Norges bank og Oljefondet samt andre interessante nasjonale virksomheter gav meg et unikt innblikk i hvordan de ulike etatene tenker rundt ansattes aksjehandler. Jeg erfarte at regelverkene varierer og at det er få kontrollmekanismer knyttet til dem.

5.4 Kildesamtaler

Både kildesamtaler med forskjellige økonomer og korrupsjonsekspertter samt etter hvert intervjuer med noen av disse kunne belyse de delene som de etiske regelverkene ikke sa noe om. Disse samtalene var avgjørende for at jeg valgte å gå videre med saken.

6.0: Hovedfunn og erfaringer

Denne rapporten beskriver en prosess som i liten grad blir benyttet av fagredaksjoner her til lands. Mye av grunnen er nok at det er såpass tungvint å finne ut av privatpersoners investeringer dersom de ikke selv vil være åpne om dette. Man må fysisk gå inn i hvert enkelt selskap.

Jeg mener det er relevant å vite hvor en person har investert sine penger – når man selv forvalter andres penger eller sitter i betrodde stillinger. Dette for å unngå at det stilles spørsmål eller skaper mistanke om bindinger. Det er i dag en for vanskelig prosess å undersøke hva personer i det offentlige rom faktisk besitter av aksjer. Under arbeidet ble jeg overrasket over hvor vanskelig det er å få innsyn i dette. Enkeltpersoner ønsker ofte ikke å opplyse hvor de eier aksjer. Noe de heller ikke har noe pålegg om å gjøre. Dermed må man kontakte hvert enkelt selskap. Det som kanskje var mest overraskende er hvor ulikt selskapene opererer når det kommer til aksjeeierbøkene. Overraskende var det også å finne ut at enkelte tar betalt for innsyn i dette. Per i dag finnes det ikke noe offentlig aksjonærregister. Stortinget har bedt regjeringen etablere en offentlig løsning med informasjon om eiere av aksjeselskaper som sikrer større åpenhet, med etablering i løpet av 2015. For mitt journalistiske arbeid ville dette være en mye bedre løsning. Spesielt dersom man kunne søke på ett navn som så gikk gjennom samtlige selskaper. Dette ville lette journalisters arbeid med å avdekke kritikkverdige forhold.

Jeg mener denne rapporten viser at det i dag er for enkelt for mektige personer å skjule sine investeringer. Til tross for at informasjonen i prinsippet er tilgjengelig, er det en for tidkrevende prosess for den enkelte journalist å søke gjennom selskaper for selskaper, når de ulike selskapene operer på så forskjellig vis som de gjør.

Etter å ha funnet ut at Yngve Slyngstad eier aksjer i Norwegian dukket spørsmålet som jeg innledningsvis var inne på: ER det greit? Opp. Svaret jeg fikk fra de ulike ekspertene på økonomi og jus som jeg var i kontakt med var ikke samstemt: NEI. Flere var inne på problematiske sider ved det, men det var også dem som mente det hele var uproblematisk. Når NRK velger å sette fokus på en sak som denne VET vi at den blir diskutert rundt i det ganske land. For meg var det derfor viktig å fremskaffe grundig dokumentasjon og presentere saken på en opplysende måte. Yngve Slyngstad har ikke, så vidt vi vet, gjort noe galt. Dette var viktig å få fram. Etter diskusjon med redaksjon og sjefer ble vi enige om at selv om Slyngstad ikke har gjort noe galt, var det likevel interessant å sette fokus på hans aksjekjøp. Dette ble underbygd med det faktum at flere eksperter så flere problematiske sider ved det. Jeg tok også med en kilde som mente at det hele var uproblematisk i saken.

Jeg er glad for at min redaksjon lot meg jobbe med denne saken innimellom alt annet. I dagens mediehverdag er nok ikke det like enkelt i alle redaksjoner.

Mektige personer i betrodde stillinger kan i dag ofte selv velge hvorvidt de vil være offentlige om sine eierinteresser. Det nye i denne saken er at man velger å ettergå dette, ved fysisk å sette seg ned og bla gjennom aksjeeierbøker for å finne ut OM sjefen for Oljefondet eller andre mektige personer faktisk eier aksjer. Det er som å lete etter nåla i høystakka. Men i mitt tilfelle gav det resultater.

7.0 Liste over publiseringer

23.9.2014: Dagsnytt og NRK.no

<http://www.nrk.no/norge/oljefondsjefen-kjoper-aksjer-privat-1.11946197>

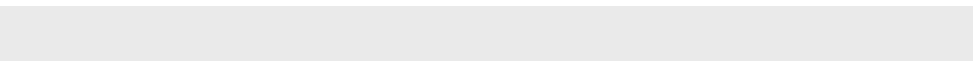
<http://radio.nrk.no/serie/dagsnytt/NPUB12003414/23-09-2014> (6 minutter ut i sendingen)

23.9.2014: Dagsrevyen og NRK.no

<http://www.nrk.no/norge/eier-aksjer-i-14-selskaper-1.11948171>

<http://tv.nrk.no/serie/dagsrevyen/NNFA19092314/23-09-2014#t=17m32s>

Sitatsaker:

Oljefondssjefen handler Norwegian-aksjer privat

 Fædrelandsvennen - 23.09.2014 04:59

Oslo (NTB): Sjefen for Oljefondet, Yngve Slyngstad (51), handler aksjer privat og har kjøpt Norwegian-aksjer for over 600.000 kroner.

Antall ord : 169

Oljefondsjefen handler Norwegian-aksjer på privaten

 NRK - 23.09.2014 05:40 (Oppdatert: 24.09.2014 07:48)

Sjefen for Oljefondet driver aksjehandel som privatperson og har kjøpt Norwegian-aksjer for over 600.000 kroner. - Problematisk, mener flere korrupsjonseksperter.

Antall ord : 743

Oljefondssjefen handler Norwegian-aksjer privat

 Stavanger Aftenblad - 23.09.2014 05:42

Yngve Slyngstad (51) har kjøpt Norwegian-aksjer for over 600.000 kroner. - Problematisk, mener flere korrupsjonsekspert.

Antall ord : 299

Oljefondssjefen handler Norwegian-aksjer privat

 Nettavisen - 23.09.2014 05:53

Sjefen for Oljefondet, Yngve Slyngstad (51), handler aksjer privat og har kjøpt Norwegian-aksjer for over 600.000 kroner.

Antall ord : 241

(NAS) Oljefondssjefen handler Norwegian-aksjer privat

 Netfonds - 23.09.2014 07:25

Sjefen for Oljefondet, Yngve Slyngstad (51), handler aksjer privat og har kjøpt Norwegian-aksjer for over 600.000 kroner. Ekstern link:

<http://www.hegnar.no/bors/artikkel518892.ece>

Antall ord : 28

Oljefondssjefen handler Norwegian-aksjer privat

 Dn.no - 23.09.2014 05:56 (Oppdatert: 24.09.2014 08:03)

Her er de 14 selskapene Slyngstad har aksjer i privat - oppdatert melding først publisert 05:50 tirsdag - Sjefen for Oljefondet, Yngve Slyngstad (51), har kjøpt aksjer for 1,6 millioner kroner.

Antall ord : 308

Yngve Slyngstad er sjef for Oljefondet.

 Arbeidets Rett - 23.09.2014 08:52

Samtidig handler han aksjer privat. - Problematisk, mener mange eksperter. Foto: Vidar Ruud, ANB/Arkiv - Problematiske, mener flere korrupsjonsekspert NRK har snakket med.

Antall ord : 240

Her er Oljefond-sjefens aksjekjøp

 Aftenposten - Login - 23.09.2014 15:28 (Oppdatert: 23.09.2014 23:39)

Yngve Slyngstad har kjøpt private aksjer i to selskaper der også Oljefondet har investert: Royal Caribbean Cruises og gassrederiet Golar LNG.

Antall ord : 621

Her er Oljefond-sjefens egne aksjeinvesteringer

 Fædrelandsvennen - 23.09.2014 14:26

Yngve Slyngstad har aksjer i blant annet Statoil, Telenor, Norwegian og Schibsted.

Antall ord : 205

Oljefond-sjef med klipp i Cermaq

 iLaks - 23.09.2014 18:46

Blant aksjonærene som har tjent penger på Mitsubishis oppkjøpsbud på Cermaq, er Yngve Slyngstad, sjef for Statens Pensjonsfond utland. Nyheter Av Aslak Berge Det er ikke kjent hvor mange Cermaq-aksjer Slyngstad sitter på.

Antall ord : 128

Oljesjefen frigjør informasjon om private aksjekjøp

 NRK - 23.09.2014 19:05 (Oppdatert: 23.09.2014 19:07)

Sjefen for Oljefondet eier aksjer i fjorten selskaper. - Omfanget er så stort at regelverket bør endres, mener økonomiprofessor.

Antall ord : 567

Sjefen for Oljefondet eier aksjer i fjorten selskaper

 E24 - 23.09.2014 19:41

Norges Bank opplyser hvilke selskaper Yngve Slyngstad eier aksjer i, men vil ikke si hvor mye aksjepostene er verdt per i dag.

Antall ord : 189

Her er Oljefond-sjefens private aksjer

 NA24 - 23.09.2014 20:25 (Oppdatert: 23.09.2014 18:15)

14 selskaper står på listen som nå frigis. Norges Bank gjør helomvending - og mener likevel det er av offentlig interesse å opplyse om hvilke selskapet Oljefond-sjef Yngve Slyngstad har private interesser i.

Antall ord : 218

Slyngstads aksjer

 Dagsavisen - 24.09.2014 03:22 (Oppdatert: 25.09.2014 05:24)

De som forvalter Oljefondet skal ikke drive med aksjehandel privat. Statens Pensjonsfond - Utland, Oljefondet i dagligtale, er hele Norges pengebinge. Mange tusen milliarder oljekroner er investert i verdipapirer og eiendommer verden over.

Antall ord : 250

Her er de 14 selskapene Slyngstad har aksjer i privat

 Dn.no - 24.09.2014 05:54

- oppdatert melding først publisert 05:50 tirsdag - Sjefen for Oljefondet, Yngve Slyngstad (51), har kjøpt aksjer for 1,6 millioner kroner. - Problematisk, mener flere korrupsjonsekspertene.

Antall ord : 298

Oljefondssjefen handler aksjer

 EnerWE - 24.09.2014 04:34

Problematisk, mener korrupsjonsekspert. Sjefen for Oljefondet, Yngve Slyngstad (51), har kjøpt aksjer for 1,6 millioner kroner. - Problematisk, mener flere korrupsjonsekspert.

Antall ord : 285

- Problematisk

 Offshore - 24.09.2014 07:46

Sjefen for Oljefondet, Yngve Slyngstad (51), har kjøpt aksjer for 1,6 millioner kroner. - Problematisk, mener flere korrupsjonsekspert.

Antall ord : 281

Kritisk til Slyngstads aksjehandel

 Dn.no - 01.10.2014 22:03 (Oppdatert: 03.10.2014 00:06)

Oljefondet har investert titall millioner i Golar LNG samtidig som oljefondssjefen privat har eid aksjer i det samme selskapet. Finans komité leder Hans Olav Syversen mener investeringen er problematisk, og ber om en vurdering av reglene.

Antall ord : 429

Valgte artikler (9 nyheter)

Oljefondssjefen handler Norwegian-aksjer privat

 NTBtekst - 23.09.2014

Oslo (NTB): Sjefen for Oljefondet, Yngve Slyngstad (51), handler aksjer privat og har kjøpt Norwegian-aksjer for over 600.000 kroner. - Problematisk, mener flere korrupsjonsekspert NRK har snakket med,

Antall ord : 235

Oljefondssjefen handler Norwegian-aksjer privat

NTBtekst - 23.09.2014

Oslo (NTB): Sjefen for Oljefondet, Yngve Slyngstad (51), har kjøpt aksjer for 1,6 millioner kroner. - Problematisk, mener flere korrupsjonsekspert.

Antall ord : 281

Slyngstads aksjer

Dagsavisen - 24.09.2014

Statens Pensjonsfond - Utland, Oljefondet i dagligtale, er hele Norges pengebinge. Mange tusen milliarder oljekroner er investert i verdipapirer og eiendommer verden over. De som er satt til å forvalte denne formuen, er vist en enorm tillit.

Antall ord : 244

Oljefondsjeff og aksjehandler

Agderposten Agderposten - 24.09.2014

I går ble det gjennom NRK kjent at Oljefondets sjef, Yngve Slyngstad, driver aksjehandel som privatperson. Slyngstad er mannen som er øverste leder for et av verdens største statlige investeringsfond, Statens Pensjonsfond utland (SPU).

Antall ord : 277

Oljefond-sjefen har kjøpt aksjer for 1,6 mill.

Aftenposten - 24.09.2014

Yngve Slyngstad har investert privat i to selskaper hvor også Olje-fondet har aksjer: Royal Caribbean Cruises og gassrederiet Golar LNG.

Antall ord : 21

Oljefond- sjefen har aksjer for 1,6 mill.

 Aftenposten - 24.09.2014

Yngve Slyngstad har kjøpt private aksjer i to selskaper der også Oljefondet har investert. Administrerende direktør i Oljefondet, Yngve Slyngstad, har i sin tid som leder for Oljefondet kjøpt aksjer i norske selskaper for i overkant av 1,6 millioner kroner.

Antall ord : 499

Slyngstads aksjekjøp

 Dagbladet Dagbladet - 25.09.2014

Sjefen for det norske oljefondet, Yngve Slyngstad, er ingen skurk. Han er heller ikke aksjespekulant. Vi har liten grunn til å betvile hans kvalifikasjoner for stillingen. Tallene taler på mange måter for seg selv.

Antall ord : 386

Kritisk til Slyngstads aksjehandel

 Dagens Næringsliv - 02.10.2014

Dobbelt opp: Oljefondet har investert titall millioner i Golar LNG samtidig som oljefondsjeften privat har eid aksjer i det samme selskapet. Interessekonflikt: Finans komitéleder Hans Olav Syversen mener investeringen er problematisk, og ber om en vurdering av reglene.

Antall ord : 884

Vanligvis betryggende

 Dagens Næringsliv - 02.10.2014

OSLO: Finansprofessor Espen Eckbo ved eliteuniversitetet Dartmouth i USA og grunnlegger av Center for Corporate Governance ser ingen problemer med at Yngve Slyngstad og Oljefondet eier aksjer i samme selskap på samme tid.

Antall ord : 155

